herpy

PILGIFTFROSKER

Manu Poison Frog

Ameerega macero

Ameerega macero er en liten, dagaktiv pilgiftfrosk på 24-30 mm fra regnskogene rundt Manu i det sørøstlige Peru og det vestlige Brasil. Hode og rygg er klart røde, flankene svarte med en gul stripe, og buken er blå med svart nettmønster. Arten holdes sjelden, og det finnes bare lite kunnskap om stellet.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Epipedobates macero*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**2-3 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**10-15 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende**
Biotop	**Regnskog og fjellskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskap	**Ingen** Oppdrettede dyr. Viltfangede dyr kan beholde giften lenge
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-28 °C**
Temperatur, natt	**21-25 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vann	**Vannskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfritt** Ferguson-sone 1
Kosthold	**Små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetrollene bæres til vann**
Egglegging	**På bakken**
Egg per legging	**4-16**
Klekking	**10-22 dager**
Larvetid	**70-90 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Alger/planter og ferdigfôr**
Yngelpleie	**Vokter eggene og bærer rumpetrollene**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ameerega macero er en liten pilgiftfrosk på 24-30 mm fra snute til kloakk; voksne hanner blir omtrent 27 mm og hunner omtrent 30 mm. Hode og rygg er klart røde og grovt kornete. Flankene er svarte med en klar gul stripe som løper skrått fra lysken opp til et punkt over skulderen uten å nå øyet. En gul leppestripe går fra under øyet tilbake til overarmen, og på forsiden av låret sitter en gul flekk. Beina er svarte, ofte med grønne og bronsefargede prikker, og undersiden er blå med et svart nettmønster som kan være kraftig eller svakt. Noen dyr mangler stripene.

Arten ble beskrevet i 1993 av Lily Rodríguez og Charles Myers som *Epipedobates macero*. Artsnavnet er machiguenga-folkets ord for frosk; machiguengaene er et av urfolkene i Manu-området. Arten har blitt forvekslet med *Ameerega petersi*, men den har rød rygg og avkortede striper, mens *A. petersi* har brun rygg og striper som går helt frem til øyet og snuten. Hannens rop

er en metallisk klingende rekke av korte toner, omtrent ti i sekundet.

Huden inneholder i naturen en rekke alkaloider, blant annet histrionicotoksiner, som frosken tar opp fra føden. Dyr oppdrettet på vanlige fôrdyr mangler giften. Vask likevel hendene før og etter arbeid i terrariet.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

Utbredelse og leveområde

Ameerega macero finnes i det sørøstlige og sentrale Peru, i elvesystemene rundt Manu (Madre de Dios), Urubamba, øvre Purús og Ucayali, og i Brasil i delstaten Acre. Typelokaliteten ligger på vestsiden av Río Manu rett overfor Cocha Cashu i Manu nasjonalpark, omtrent 380 m over havet. Arten er også kjent fra Serra do Divisor og Alto Juruá i Brasil.

IUCN vurderer arten som ikke truet. Lokalt rammes den av skogrydding til landbruk, og dyr samles ulovlig inn til handel.

> **Naturlig utbredelse:** Peru og Brasil.

LEVEOMRÅDE

Ameerega macero lever i fuktig regnskog i lavlandet og i fjellskog, fra omtrent 150 til 1.450 m over havet, blant annet i bambusskog. Den sees oftest i lite forstyrret skog og nær små vassdrag. Frosken lever på skogbunnen og sitter høyst 40 cm oppe på veltede stammer. Hannene roper særlig noen timer etter daggry og før mørket faller på, på regnværsdager også resten av dagen. I tørketiden holder froskene til langs bekkene, og i regntiden trekker de lenger inn i skogen.

Hannen bærer rumpetrollene, to til fire om gangen, til lave, sakteflytende bekker med klart vann, sandbunn og nedfalne blader.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stell av *Ameerega macero*. Arten holdes som den like store *Ameerega petersi*, som den lenge har blitt forvekslet med, og tallene for terrarium og klima er lånt derfra. *Allobates femoralis* lever i de samme skogene rundt Manu.

Et terrarium på minst 45 × 45 × 45 cm (lengde × bredde × høyde) passer for et par. Hannen trenger plass til et revir, og froskene klatrer gjerne litt på røtter og veltede grener. Større er bedre, særlig hvis dyrene skal yngle. Glass holder på fuktigheten, men lokket eller fronten må ha nettflater, slik at luften ikke blir stående stille.

Bunnen bygges bioaktiv: et drenslag av leirkuler eller grus nederst, et nett som skillelag og over det en fuktig blanding av kokosfiber, orkidébark og sphagnum. Legg et tykt løvlag øverst; det er froskens naturlige levested, holder på fuktigheten og gir skjul. Spretthaler og bænkebitere spiser avfall og er samtidig ekstra føde. Innred med bregner, mose, korkbark og røtter, slik at det er mange skjul og brutte siktlinjer. Det demper konflikter mellom dyrene.

Les mer: Terrarieoppsett og bioaktiv bunn

TEMPERATUR

Dagtemperaturen er 25-28 °C, og om natten senkes den 3-4 grader til 21-25 °C. Dyr fra de høyere delene av utbredelsesområdet tåler kjøligere netter, og den lave enden av intervallet passer best. Vinterhvile er ikke nødvendig.

Frosker er følsomme for varme: vedvarende temperaturer over 28 °C er farlige, og en jevn temperatur er viktigere enn det nøyaktige tallet. Plasser terrariet uten direkte sol, bruk en termostat hvis rommet er for kaldt, og flytt det til et kjøligere rom hvis det ikke kan holdes under 28 °C om sommeren. Mål temperaturen med et digitalt termometer nede i terrariet.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal ligge på 70-100 %: nær 100 % morgen og kveld, gjerne med tåke, og rundt 70-80 % midt på dagen. Sprøyt med osmose- eller regnvann morgen og kveld, eller bruk et tåke- eller regnanlegg på timer. En siste sprøyting om kvelden får skjulte fôrdyr i bevegelse.

Hold luften i bevegelse med god ventilasjon, slik at det ikke oppstår mugg. Blir det for tørt, trekker froskene seg inn i skjul, og huden tørker ut. Det kan være farlig på få dager, så øk fuktigheten med en gang.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

VANN OG VANNKVALITET

En lav vannskål med 1-2 cm vann er nok. Skålen må være så lav at en unge kan komme opp av den, og ha steiner eller mose i kanten. Skift vannet ofte, og rengjør skålen med varmt vann uten såpe.

Bruk osmosevann, regnvann eller avklort springvann. Amfibier tar opp vann og stoffer gjennom huden, så unngå såpe, rengjøringsmidler og klor i terrariet. Unngå fossefall med pumpe, som kan svikte og forurense vannet.

LYS OG UVB

Gi en LED-lampe med plantevennlig spekter i 10-12 timer om dagen. UVB er ikke nødvendig for pilgiftfrosker; en svak UVB-lampe (Ferguson-sone 1) er valgfritt.

Gi froskene skygge og skjul, slik at de kan trekke seg bort fra lyset. Velg lys som ikke varmer opp terrariet nevneverdig.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

I naturen spiser frosken maur, biller og små larver på 2-7 mm. I terrariet brukes vingeløse bananfluer (*Drosophila melanogaster* og *D. hydei*), spretthaler, små bænkebitere, mikrogresshopper og siktet engplankton. Spretthaler og bænkebitere i terrariet gir froskene alltid noe å jakte på. Arten er ikke blant de minste pilgiftfroskene, så voksne tar lett *D. hydei*.

Unger fôres hver dag, voksne tre til fire ganger i uken med så mange fluer som de spiser på kort tid. Pudre fôret med kalk ved hvert måltid og med et multivitamintilskudd en til to ganger i uken.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Hannene roper fra bakken eller fra lave stammer og forsvarer trolig små territorier, slik slektningene gjør. I naturen kan det leve omtrent ti voksne per 1.000 m² langs en bekk. Det er ikke beskrevet hvordan *Ameerega macero* oppfører seg i grupper i terrariet, så et par er den sikreste holdformen. Unger kan holdes sammen til de blir kjønnsmodne.

Pilgiftfrosker bør så vidt mulig ikke håndteres: huden er tynn og følsom, og stress svekker dem. Flytt dyrene ved rengjøring med en fuktet, ren beholder, og vask hendene før og etter. Bland aldri arter eller former, siden det kan spre sykdommer og gi stress.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hunnen blir størst, omtrent 30 mm mot omtrent 27 mm hos hannen, og hannen kjennes på ropet sitt. Kjønnet kan først avgjøres når dyrene nærmer seg kjønnsmodning, og alderen ved kjønnsmodning er ikke dokumentert. Hold fire til fem unger, slik at det med stor sannsynlighet er et par blant dem.

PARRING

Paringen er ikke beskrevet for *Ameerega macero*. Hannene roper mesteparten av året, og hannene bærer rumpetroll blant annet sent i tørketiden rundt oktober. I terrariet kan en kort periode med mindre sprøyting, der fuktigheten faller til omtrent 70 %, etterfulgt av kraftig sprøyting, sette i gang eggleggingen.

EGG OG RUMPETROLL

Hunnen legger eggene på bakken i løvlaget, under blader og i små skjul; en filmboks eller en petriskål under et halvt kokosskall kan brukes som eggleggingssted. Antall egg og utviklingstidene er ikke dokumentert for arten; tallene er lånt fra den litt mindre *Ameerega bilinguis*: 4-16 egg per legging. Hannen bærer to til fire rumpetroll om gangen til vann.

I terrariet flyttes rumpetrollene til små beholdere med osmose- eller regnvann ved 24-26 °C, gjerne ett rumpetroll per beholder, med litt nedfalne blader i bunnen. De fôres med alger, plantefôr og ferdigfôr til rumpetroll.

METAMORFOSE

Eggene klekkes etter 10-22 dager, og rumpetrollene når metamorfosen etter 70-90 dager (lånt fra *Ameerega bilinguis*). Under forvandlingen er ungene først helt svarte; deretter kommer de lyse sidestripene, lårflekken og den blå buken, og til slutt blir stripene gulgrønne og ryggen rød. Når forbeina kommer, holdes vannet lavt, og det må være lett adgang til land og fuktige skjul, slik at de små froskene ikke drukner.

OPPDRETT AV UNGER

De nyforvandlede ungene måler 10-13 mm og fôres med de minste fôrdyrene, for eksempel bananfluer av arten *Drosophila melanogaster* og spretthaler, og senere *D. hydei*. Fôr dem daglig, og pudre med kalk og vitaminer. Hold dem fuktige, og gi dem rikelig med løv og små skjul. Unger kan holdes sammen så lenge det er plass og fôr nok; når de nærmer seg kjønnsmodning, bør de deles opp i par.

Helse og vanlige feil

Stellefeilene er de samme som hos andre pilgiftfrosker:

- Uttørking: for lav luftfuktighet gir passivitet og tørr hud. Øk fuktigheten, og sprøyt med en gang.
- Overoppheting: vedvarende temperaturer over 28 °C er farlige. Flytt terrariet, eller kjøl det ned.
- Mangler: for lite kalk, D3 eller vitaminer gir deformerte knokler og svake dyr. Bruk tilskudd ved hvert måltid.
- Parasitter og sopp: går en frosk ned i vekt til tross for god appetitt, eller er det hevelser, rødhet eller sår på huden, må den til en veterinær med kunnskap om amfibier.
- Dårlig hygiene: rengjør vannskålen og fjern mugg jevnlig, og hold nye dyr i karantene før de kommer inn til de andre.

Les mer: Karantene og hygiene

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.